

HLAVNÁ KONTROLÓRKA OBCE ŠTEFANOVA

Por.č.mat. 36/2022/HK

SPRÁVA Z KONTROLY VEDENIA EVIDENCIÍ V RÁMCI ORIGINÁLNYCH A PRENESENÝCH KOMPETENCIÍ

Podnet na vykonanie kontroly: PKČ HK na I. a II. polrok 2022.

Kontrolovaný subjekt/povinná osoba: Obecný úrad Štefanová

Kontrolované obdobie : rok 2022

Predmet, cieľ kontroly: Evidencie v rámci originálnych a prenesených kompetencií

Ciel:

- Identifikovať zákonné povinnosti obce na úseku povinne vedených evidencií nie len podľa samosprávnych, ale aj prenesených činností.
- Sumarizácia evidencií môže byť využitím pre vedenie obce pri bežnej agende, ako aj pri prípadnej zmene starostu obce na základe samosprávnych volieb.

Kontrolu vykonala/oprávnená osoba: Mgr. Iveta Balejčíková, hlavná kontrolórka obce

Kontrola vykonaná v čase: 1-12/2022 – priebežne

Legislatíva: zákon č. 460/1992 Zb., 369/1990, 448/2008, 583/2004, 311/2001, 431/2002, 563/2009, 575/2001, 341/2004 a iné.

ÚVOD

Kontrola bola vykonaná za účelom získania uceleného prehľadu o povinnostiach obce v oblasti vedenia druhov evidencie v rámci svojej pôsobnosti. Samospráva, ktorú podľa Ústavy SR tvorí obec a vyšší územný celok (samosprávny kraj), je povinná utvárať účinný systém kontroly a vytvárať vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na jeho nezávislý výkon.

Medzi množstvo právomoci starostu patrí aj to, že **riadi prácu obecného úradu**, ak nie je v obci zriadená funkcia prednosti obecného úradu (§ 16 ods. 3 zákona o obecnom zriadení), teda vystupuje ako zamestnávateľ a najvyšší manažér úradu. Táto právomoc určuje najmä pre novozvolených starostov potrebu väčšieho poznania fungovania obecného úradu v nadväznosti na výkon jednotlivých činností svojich zamestnancov a ich povinností, aby v spolupráci s obecným zastupiteľstvom boli oba orgány si vzájomne nápomocné.

Na bližšie oboznámenie sa s povinnosťami obecného úradu kontrola zaradila do plánu kontrolnej činnosti túto oblasť a z toho vyplývajúce povinnosti obce v rámci vedenia druhov a množstva evidencií ako na úseku samosprávnej činnosti, tak aj prenesenej.

Zákonná úprava rozdelenia samosprávnych pôsobností a preneseného výkonu štátnej správy

Činnosti, ktoré obec vykonáva, patria buď do jej samosprávnej pôsobnosti, alebo sú súčasťou preneseného výkonu štátnej správy. Toto rozdelenie je zakotvené v čl. 67 ods. 1 a v čl. 71 ods. 1 Ústavy SR (ďalej len „ústava“).

Obce majú zverenú originálnu kompetenciu v správe veci verejných na komunálnej úrovni.

Na výkon samosprávnych pôsobností obce je najdôležitejší zákon o obecnom zriadení, ktorý vo všeobecnosti vymenováva v § 4 ods. 3 (pod názvom samospráva obce) v podstate základné samosprávne pôsobnosti obce ods. 3) *Obec pri výkone samosprávy najmä ... utvára účinný systém kontroly a vytvára vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na jeho nezávislý výkon,.... kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia.*

Obce majú zverenú prenesenú kompetenciu. Vo vývoji územnej samosprávy nastal ďalší posun, na základe novely zák. č. 222/1996 Z. z. o organoch miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, bola rozšírená pôsobnosť základného článku územnej samosprávy, ked' boli zrušené s účinnosťou od 01.01.2004 okresne úrady a zúžená pôsobnosť krajských úradov.

Na obce takto prešli kompetencie okresných úradov, konkrétnie 17 kompetencia v rozhodovacej činnosti bývalých okresných úradov. Z ústavného hľadiska sa jedna o prenesenú kompetenciu na obce a mesta, ale obce v týchto veciach rozhodujú v mene štátu, teda Slovenskej republiky.

Prenesený výkon štátnej správy je predmetom čl. 71 ústavy, ktorý hovorí, že na obec možno zákonom preniesť výkon určených úloh miestnej štátnej správy. Náklady takto preneseného výkonu štátnej správy uhrádza štát. Základom je princíp subsidiarity. Ten vychádza z predpokladu, že štát presúva na nižšie úrovne výkon tých rozhodnutí, ktoré sú takto zabezpečované efektívnejšie ako v prípade ich výkonu z centrálnej úrovne.

Kým na výkone územnej samosprávy sa podielajú obidva orgány obce, teda obecné zastupiteľstvo (ako kolektívny orgán zložený z volených poslancov) a starosta (priamo volený orgán, pod vedením ktorého sa sústredíuje najmä obecná exekutíva), pri prenesenom výkone štátnej správy pôsobí prevažne starosta. Obecné zastupiteľstvo má (pozri čl. 71 ods. 2 ústavy) pri prenesenom výkone štátnej správy len jednu právomoc, a to v rámci svojej územnej pôsobnosti, na základe splnomocnenia v zákone a v jeho medziach vydávať všeobecne záväzné nariadenia.

I. SAMOSPRÁVNE („ORIGINÁLNE“) KOMPETENCIE OBCE

SAMOSPRÁVNE („ORIGINÁLNE“) POSOBNOSTI - Čl. 67 ods. 1 Ústavy SR výkon všetkých a akýchkoľvek činností, ktoré sa vykonávajú v rámci samosprávnej pôsobnosti obce, ktoré vykonávajú sa:

- v mene obce
- pre obec/jej obyvateľov
- na zodpovednosť obce
- za obecné prostriedky

Hospodárska samostatnosť územnej samosprávy je upravená – čl. 65 ods. 1 Ústavy SR – obec samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami a za podmienok stanovených zákonom, Štátny dotačný systém (čl. 65 ods. 2);

Kontrolnú činnosť v územnej samospráve vykonáva najmä hlavný kontrolór.

Základné samosprávne pôsobnosti obce upravené § 4 ods. 3 zákona o obecnom zriadení, (hovorovo ako o originálne), ktoré sú ďalej vymedzené v osobitných predpisoch.

Medzi Výkon samosprávnych pôsobností patrí najmä:

- zhromaždenie obyvateľov obce
- miestne referendum
- orgány obce (starosta, zastupiteľstvo)

Stav:

V rámci výkonu samosprávnych kompetencií sú obce povinné viesť rôzne evidencie v zmysle právnych noriem. Jedná sa najmä napríklad o:

- evidenciu v zmysle zákona č. 369/1990 Z. – kedy obec vedie evidenciu súpisných čísel a evidenciu orientačných čísel a udržiava ju v aktuálnom stave....
- evidenciu v zmysle zákona č. 583/2004 ....obce vedú operatívnu evidenciu o všetkých rozpočtových opatreniach vykonaných v priebehu rozpočtového roka....,
- evidenciu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách podľa druhov služieb môže obec podľa svojej potreby účelne a vhodne spájať – a obci prináleží obci aj viesť viacero administratívnych povinností - medzi ktoré patrí vedenie evidencií posudkov o odkázanosti na sociálnu službu, vydaných rozhodnutí v správnom konaní a vedenie evidencie prijímateľov

- sociálnych služieb (svojich občanov, *Evidencia osôb v súvislosti s poskytovaním finančnej podpory* (poskytovaním finančných príspevkov neverejným poskytovateľom sociálnych služieb))
- *evidencia o všetkých rozpočtových opatreniach vykonaných v priebehu rozpočtového roka v zmysle zákona č. 583/2004.*

V zmysle zákona č. 311/2001 obec viedie:

- *Evidencia pracovného času, nadčasu, nočnej práce aktívnej a neaktívnej pracovnej pohotovosti zamestnanca* (počas dočasného pridelenia zamestnanca) (V prípade zamestnávania mladistvých zamestnancov v pracovnom pomere, viedie ich evidenciu)
- *Evidenciu uzatvorených dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, evidenciu pracovného času na základe dohody o brigádnickej práci študentov (vrátane zaznamenania dĺžky časového úseku v ktorom sa práca vykonávala);*
- V zmysle zákona č. 431/2002 – obec viedie daňovú evidenciu, evidenciu analytickú v rámci členenia svojho majetku a potrieb, centrálna evidencia regulovaných informácií účtovnej jednotky, evidencia pohľadávok a záväzkov,

Na úseku miestnych daní a poplatkov za komunálne odpady a drobné stavebné odpady - obec viedie

- *evidenciu psov,*
- spôsob vedenia preukaznej *evidencie a identifikácií automatov, resp. prístrojov a prípadné daňové úľavy,*
- *evidencia rozhodnutí na udelenie individuálnych licencií na výherné automaty* (predajných automatov a nevýherných hracích prístrojov)
- *evidencia na prevádzkovanie videohier*
podľa Daňového poriadku je obec povinná najmä:
Okrem konkrétnych úkonov v správe daní je obec ďalej povinná nielen zabezpečovať rôzne elektronické služby, ale aj viesť:
- *vedenie analytickej evidencie podľa daňových subjektov a jednotlivých druhov daní, kontrolu a spracovanie podaných priznaní k miestnym daniam, ich zapracovanie do evidencie v tlačovej a elektronickej forme,*
- *viesť evidenciu nedoplatkov a daňových dlžníkov*

Na úseku Správy majetku obce sa jedná napríklad o:

- *evidenciu hnutel'ného a nehnutel'ného majetku obce a dokumentácie k nej (projektová dokumentácia, geometrické plány, listy vlastníctva, znalecké posudky)*
- *vedenie evidencie zmlúv pri vyhotovovaní návrhov kúpnych zmlúv, nájomných zmlúv, zámmenných zmlúv, zabezpečovanie registrácie ...,*
- *evidencia nakladania s odpadmi, separovaného zberu a KO*
- *vedenie evidencie nájomcov bytových a nebytových priestorov, pozemkov a stavieb vo vlastníctve obce*
- *evidencia nadobudnutého majetku - pri preberaní novonadobudnutého majetku obce kúpou alebo investičnou činnosťou do správy,*
- *evidencia hrobových miest v rámci správy pohrebiska.*

V rámci iných predpisov obec viedie:

- *evidenciu st'ažnosti (obec a aj jej zriadené Rozpočtové organizácie (RO s právnou subjektivitou),*
- *evidenciu petícii (obec a aj jej zriadené Rozpočtové organizácie (RO s právnou subjektivitou),*
- *evidenciu žiadostí o poskytovaní informácií (obec a aj jej zriadené Rozpočtové organizácie (RO s právnou subjektivitou),*
- *evidencia o výdaji a používaní kľúčov,*
- *evidencia výdaja a používania pečiatok,*

- *centrálnu evidenciu nariadení obce* (evidenciu všeobecných záväzných nariadení, evidenciu interných predpisov – podľa platnosti)
- *evidenciu uznesení a správy o plnení uznesení OZ*
- *evidenciu o poslancoch OZ* (dochádzka poslancov)
- *evidenciu interpelácií a podnetov*
- *evidenciu rybárskych lístkov,*
- *centrálna evidencia spoločenských a súkromných akcií v budove KD*
- *evidencia oznamení o protispoločenskej činnosti*

II. PRENESENÝ VÝKON ŠTÁTNEJ SPRÁVY - Čl. 71 ods.1 Ústavy SR na obec možno zákonom preniesť výkon určených úloh miestnej štátnej správy. Náklady uhrádza štát - vykonáva sa:

- v mene štátu
- na zodpovednosť štátu
- za štátne prostriedky (štátny rozpočet)
- **len na základe ústavy a v jej medziach a len v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl.2 ods.2 Ústavy SR)**

PRENESENÝ VÝKON ŠTÁTNEJ SPRÁVY – Podľa § 5 ods. 1 zákona o obecnom zriadení – možno preniesť niektoré úlohy štátnej správy ak je ich plnenie týmto spôsobom **racionálnejšie a efektívnejšie**.

Pri prenesenom výkone štátnej správy:

- **ide o štátnu pôsobnosť, nie samosprávnu** (aj keď ju v konečnom dôsledku vykoná obec ako samosprávna jednotka),
- **výkonáva sa v mene štátu** (teda nie v mene obce a v jej prospech a na jej zodpovednosť), v zásade sa dá povedať, že obec tu vystupuje ako štátny orgán,
- **nepripúšťa sa žiadne vybočenie zo zákonného rámca a obecné zastupiteľstvo** (až na jednu výnimku – pozri nižšie) nemá žiadnu ingerenciu, teda možnosť zasiahnuť do preneseného výkonu štátnej správy,
- **obec tu nepôsobí ako samosprávny v podstate nezávislý územný celok**, pretože výkon tejto činnosti riadi a kontroluje vláda,
- **náklady takto preneseného výkonu hradí štát** (teda nejde o hradenie výkonu na napĺňanie vlastných potrieb v rámci samosprávnej činnosti).
- **obec tu nemá samostatnosť ako pri výkone samosprávy.** Riadi sa aj podzákonnými všeobecne záväznými predpismi a internými normatívnymi aktmi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy
- **Výkon štátnej správy riadia kontroluje vláda.** (Obec tu nepôsobí ako samosprávny v podstate nezávislý územný celok, pretože výkon tejto činnosti riadi a kontroluje vláda).

V rámci výkonu prenesených kompetencií sú obce povinné viesť rôzne evidencie v zmysle právnych predpisov. Jedná sa najmä napríklad o:

- *evidenciu detí a žiakov vo veku plnenia povinnej školskej dochádzky, ktorí majú v obci trvalé bydlisko a vedie evidenciu, v ktorých školách ju plnia v zmysle zákona č. 596/2003 Z. z.* Túto úlohu dostali všetky obce na účely zabezpečenia vytvárania podmienok na plnenie povinnej školskej dochádzky a taktiež ako nástroj na kontrolu jej plnenia. **Táto úloha si vyžaduje od obcí viesť evidenciu:**
  - a) žiakov, ktorí plnia PŠD v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti obce,
  - b) žiakov s trvalým pobytom v obci, ktorí plnia PŠD v stredných školách alebo v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti inej obce, alebo v špeciálnych školách zriaďovaných okresnými úradmi v sídle kraja,

c) žiakov s trvalým pobytom v obci, ktorí plnia PŠD v škole iného štátu na území SR alebo mimo územia SR.,

Na to, aby mohli viest' evidenciu podľa písmena a) až c) musia:

- ✓ *z matriky vyselektovať deti s trvalým pobytom v obci alebo mestskej časti,*
- ✓ *vykonať zber a spracovanie údajov o žiakoch ZŠ v zriadovateľskej pôsobnosti obce alebo mestskej časti,*
- ✓ *vyžiadat si informácie o žiakoch s trvalým pobytom v obci alebo mestskej časti od riaditeľov neštátnych ZŠ a SŠ, na území obce alebo mestskej časti,*
- ✓ *vyžiadat si informácie o žiakoch s trvalým pobytom v obci alebo mestskej časti od iných obcí alebo mestských časťí,*
- ✓ *vyžiadat si informácie o žiakoch s trvalým pobytom v obci alebo mestskej časti od VÚC ako zriadovateľa stredných škôl,*
- ✓ *vyžiadat si informácie o žiakoch s trvalým pobytom v obci alebo mestskej časti od okresných úradov v sídle kraja ako zriadovateľa špeciálnych škôl,*
- ✓ *dohľadať deti v o veku plnenia PŠD (neohlásené plnenie Povinnej Školskej Dochádzky mimo SR, prestahovanie, striedavá starostlivosť atď.),*
- ✓ *priradiť miesta plnenia PŠD ku každému dieťaťu,*
- ✓ *každoročne vyradovať z evidencie deti, ktoré skončili PŠD,*
- ✓ *prepojiť tieto údaje na úlohu viest' v prvom stupni priestupkové konanie vo veci zanedbávania PŠD*
- *vedie technickú evidenciu o miestnych komunikáciách*
- *vedie evidenciu o vodách*
- *určuje rozsah a požiadavky vedenia prevádzkovej evidencie malých zdrojov znečisťovania ovzdušia*

Na úseku správnych poplatkov

- *Evidencia poplatkov - Obce za služby preneseného výkonu vyberajú od obyvateľov správne poplatky. Štátu však chýba evidencia o vybranej sume poplatkov ich spárovaniu s poskytnutými službami, ako je napr. evidencia poplatkov podľa matričnej knihy.*

Na úseku hlásenia pobytu a registra obyvateľov

- *Výkon agendy hlásenia pobytu obyvateľov a matriky zo strany obcí je viazaný na systém register obyvateľov (REGOB). Tento systém je prevádzkovaný Ministerstvom vnútra SR a tiež aj tento systém (resp. register fyzických osôb) je zdrojom evidencie počtu obyvateľov v jednotlivých obciach, a to na základe evidencie ich trvalého pobytu.
("Ministerstvo riadi výkon štátnej správy na úseku hlásenia a evidencie pobytu občanov a registra. V prípadoch, keď obec nie je pripojená do centrálnej ohlasovne, vykonávajú úlohy súvisiace s hlásením pobytu príslušné okresné riaditeľstvá Policajného zboru SR. Obce však vedú aj manuálnu evidenciu občanov prihlásených na pobyt a v prípade, že ide o obec nepripojenú do centrálnej ohlasovne, dochádza k nahlasovaniu zmien formou prihlasovacích a odhlasovacích lístkov posielaných poštou. Ministerstvo tiež nevedie osobitnú evidenciu o počte žiadostí podaných osobne a elektronickou formou).*

Na úseku výstavby a územného plánovania

- *vedie evidenciu vydaných povoleniach podľa stavebného zákona na všetky stavby, (vedie evidenciu a do informačného systému o výstavbe ukladá rozhodnutia vrátane všetkých písomností a iných opatrení vyplývajúcich z činnosti stavebného úradu)*

Vo vzťahu k štátu zákon č. 369/1990:

§ 5 ods. 7) - V záujme plnenia úloh obec spolupracuje s orgánmi štátu. Orgány štátu poskytujú obciam pomoc v odborných veciach a potrebné údaje z jednotlivých evidencií vedených orgánmi

štátu a podielajú sa na odbornej príprave zamestnancov obcí a poslancov obecných zastupiteľstiev (ďalej len „poslanec“). Obce poskytujú orgánom štátu potrebné údaje pre jednotlivé evidencie vedené orgánmi štátu alebo pre úradné konania v rozsahu vymedzenom osobitnými zákonmi.

§ 21 - Ak obec má uzatvorenú dohodu alebo doklad o členstve v medzinárodnom združení *vedie ich evidenciu*.

Zákon č. 575/2001 - V rámci organizácií a poradných orgánov vlády štátnej správy môžu jednotlivé ministerstvá vyžadovať od samosprávy podklady k ich evidenciám, alebo iné činnosti **koordinácie činností** a kontrolu orgánov štátnej správy, **orgánov územnej samosprávy** a iných právnických osôb pri príprave na obranu Slovenskej republiky, pracovnoprávne vzťahy a **právne vzťahy volených funkcionárov orgánov územnej samosprávy**

V rámci samosprávnych alebo prenesených kompetencií vykonávajú vonkajšiu kontrolu nad jednotlivými agendami (vrátane evidencií): prokuratúra, Najvyšší kontrolný úrad SR, vláda SR, audítori a v obmedzenom rozsahu aj Ministerstvo financií SR, Finančná správa – daňový úrad a Úrad vládneho auditu, Verejný ochranca práv, Inšpektorát práce, Sociálna poistovňa, iné. Prokuratúre patrí výkon všeobecného dozoru nad dôsledným vykonávaním a zachovávaním zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov územnými celkami.

Zistenie:

Kontrolou pracovných činností bolo zistené, že obec pri vedení rôznych evidencií má tieto povinnosti zakotvené v rámci určených pracovných činností podľa jednotlivých zamestnancov – vzhl’adom na malosť obce sa jedná najmä o jednu pracovnú pozíciu na skrátený úvazok – administratívnej pracovníčky obce. Povinnosť „viest evidenciu“ v danej oblasti podľa predchádzajúcej zamestnankyne bola je určená podľa okruhu činností, ktoré vykonávala ako administratívny zamestnanec pri vedení mzdovej agendy a agendy miestnych daní a poplatkov. Podľa predloženého detailného rozpisu predchádzajúcej zamestnankyne boli skutočne vykonávané práce: vedená agenda pokladničnej hotovosti, výberu daní a poplatkov vrátane TKO, vypracovávanie rozhodnutí a teda aj evidencia všetkých daňovníkov za všetky druhy daní a poplatkov, evidencia a štatistika v rámci úrovne triedenia dopadu, evidencia SHR v obci, administratívna evidencia, evidencia ubytovania v súkromí, evidencia obyvateľov, evidencia narodení a úmrtí pre štatistické účely a hlásenia, v rámci interných predpisov a všeobecných záväzných nariadení ich evidencia, evidencia zmien a doplnkov územného plánu obce, evidencia rozhodnutí pri pridelení súpisných čísel, evidencia hrobových miest, evidencia v rámci komplexnej mzdovej (napr. dôchodkového poistenia) a personálnej agendy, evidencia úhrad za nájomné pozemky, vedenie evidencie úhrad za potraviny a pohostinstvo, evidencia spotreby PHM, evidencia žiadostí na stravu, evidencia dotácií.

Na dohodu bola vykonávaná činnosť na úseku účtovníctva a rozpočtovníctva v rámci ktorej je aj vedená komplexná agenda spracovania účtovníctva a rozpočtovníctva, a vedenia evidencie účtovných dokladov, evidencia rozpočtových opatrení a pod.

Odporúčanie:

1. Pri zmene, alebo prerozdelení pracovných činností upraviť tzv. „pracovné náplne“ podľa činností v zmysle Nariadenia vlády SR č. 341/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú katalógy pracovných činností pri výkone práce vo verejnem záujme a o ich zmenách a dopĺňaní, ktoré sú/budú súčasťou pracovných zmlúv jednotlivých zamestnancov.
2. V rámci aktualizácie organizačného poriadku upraviť členenie obecného úradu a jeho doterajších „referátov“ na reálne počty skutočných administratívnych a iných zamestnancov obce, v rámci ktorých je vykonávaná aj kumulovaná činnosť pre rôzne agendy.

3. Následne upraviť Organizačnú štruktúru obecného úradu podľa počtu reálnych zamestnancov a zverejniť v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. v znení neskôrších predpisov.

Z á v e r:

Kontrolou neboli zistené nedostatky a obec vedia všetky potrebné evidencie, ktoré daný zákon ukladá v rámci samosprávnych aj prenesených kompetencií.

Štefanova, dňa 16.2.2023

Za povinnú osobu:
Anastázia Takáčová
referent obce Štefanová

Meno štatutárneho orgánu povinnej osoby:
Viliam Tekula
starosta obce

Za oprávnenú osobu:
Mgr. Iveta Balejčíková
Hlavná kontrolórka obce

